19. 10. 2026

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souhrn významných událostí ze světa práva

Týden od 9. do 15. října ovládl střet Sněmovny s prezidentem o zákon o státních zaměstnancích: koalice přehlasovala veto Petra Pavla a opozice chystá ústavní stížnost. Ústavní soud zároveň přijal návrh senátorů na zrušení zákona o regulaci cen pohonných hmot. Vláda schválila novelu občanského zákoníku posilující ochranu dětí při rozvodech a nový zákon o platformové práci, Ministerstvo spravedlnosti naopak čelí kritice za únik rodných čísel z testovací verze obchodního rejstříku. Kauza Diag Human se vrátila obstavením podílů ČEZ v Lucembursku a do justice míří umělá inteligence v podobě systému iSoud.

Sněmovna přehlasovala veto prezidenta k zákonu o státních zaměstnancích

Poslanecká sněmovna přehlasovala veto prezidenta Petra Pavla a prosadila novelu zákona o státních zaměstnancích, která nahrazuje dosavadní služební zákon. Norma usnadňuje propouštění úředníků, ruší tříměsíční výplatu po odchodu z úřadu a přenáší pravomoc pověřovat a odvolávat vedoucí zahraničních misí z prezidenta na ministra zahraničí. Opozice v čele s Piráty, TOP 09 a STAN i prezident varují před politizací státní správy a zásahem do ústavních pravomocí hlavy státu. Spor o ústavnost zákona tak s velkou pravděpodobností skončí u Ústavního soudu.

Regulace cen pohonných hmot míří k Ústavnímu soudu

Skupina senátorů podala návrh na zrušení zákona, který vládě umožňuje regulovat ceny pohonných hmot. Podle navrhovatelů dává kabinetu příliš široké pravomoci bez dostatečné ochrany podnikatelů a bez možnosti přezkumu u správního soudu. Ministerstvo financí označilo krok za nezodpovědný, Ústavní soud ale návrh přijal a připravuje jeho projednání. Výsledek řízení bude určující pro budoucí vládní zásahy do cenotvorby v krizových situacích i pro právní jistotu firem, které s pohonnými hmotami obchodují a dnes nevědí, jaké limity mohou očekávat.

Diag Human: lucemburský soud obstavil podíly ČEZ

Lucemburský soud nařídil obstavení podílů společnosti ČEZ v několika firmách v rámci dlouholetého sporu s Diag Human o odškodnění za zmařené obchody s krevní plazmou. Vymáhaná částka přesahuje 17 miliard korun. Vláda i ČEZ rozhodnutí napadají a chystají další žaloby u lucemburských a britských soudů, podle expertů jsou však šance vyhnout se platbě minimální. Právníci Diag Human označují postup státu za neochotu respektovat rozhodčí nálezy. Kauza zatěžuje veřejné finance a další verdikty lze čekat v příštích letech.

Vláda schválila novelu občanského zákoníku na ochranu dětí při rozvodech

Vláda schválila novelu občanského zákoníku, která výrazně rozšiřuje ochranu práv dětí při rozvodech a v případech domácího násilí. Soudy budou moci účinněji zasahovat ve prospěch nezletilých a snáze zbavit rodičovské odpovědnosti rodiče, který dítě ohrožuje. Novela zavádí institut případové konference, umožňuje spolupráci s odborníky v neveřejných jednáních a snižuje soudní poplatky v řízeních o péči a výživě dítěte. Předloha vychází z judikatury Ústavního soudu a z mezinárodních

závazků České republiky a nyní ji čeká projednání v Poslanecké sněmovně.

Ministerstvo spravedlnosti zpřístupnilo rodná čísla v testovací verzi obchodního rejstříku

Ministerstvo spravedlnosti omylem zpřístupnilo rodná čísla a další citlivé údaje až dvou milionů osob v testovací verzi nového obchodního rejstříku. Incident vyšetřuje Úřad pro ochranu osobních údajů i Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost. Debata se soustředí na odpovědnost ministerstva za správu veřejných registrů, riziko krádeže identity a potřebu silnějšího zabezpečení státních informačních systémů. Případ podle kritiků ukazuje, že ochrana dat ve veřejné správě zaostává za požadavky, které stát sám klade na soukromý sektor, a volají po legislativních změnách.

Digitalizace justice: soudy se připravují na systém iSoud s umělou inteligencí

České soudy se připravují na nasazení systému iSoud postaveného na umělé inteligenci, který má urychlit a zkvalitnit přípravu soudních rozhodnutí. Nástroj vyhledává relevantní judikaturu a anonymizuje osobní údaje, podporu mu vyjádřilo Ministerstvo spravedlnosti i vrchní soud. Projekt slibuje efektivnější řízení, kratší lhůty a nižší riziko zrušení rozhodnutí nadřízeným soudem. Vedle iSoudu vznikají další právně-technologické nástroje jako iPoplatek nebo veřejná databáze chyb umělé inteligence, což potvrzuje trend výrazné digitalizace české justice v příštích letech.

Stát získá přístup ke kryptotransakcím, ochrana dat zůstává nejasná

Novela zákona o finanční správě implementující evropskou směrnici DAC8 ukládá Finanční správě povinnost získávat rozsáhlé údaje o obchodování s kryptoměnami stovek tisíc Čechů. Pravidla pro ochranu citlivých dat a jejich další použití však zůstávají neurčitá. Ministerstvo financí odmítlo zpřísnění ochranných opatření, což vyvolalo debatu o konfliktu mezi účinným daňovým dohledem a ústavním právem na soukromí. Návrh míří do Poslanecké sněmovny a odborná veřejnost jej kritizuje z pohledu právní jistoty, předvídatelnosti zpracování údajů i rizika jejich zneužití.

Vláda schválila zákon o platformové práci

Vláda schválila nový zákon o platformové práci, podle kterého pro pracovníky digitálních platforem vzniká domněnka pracovněprávního vztahu. Prokázání závislé práce tak bude výrazně snazší a podnět ke kontrole svého postavení bude možné podat inspekci práce, která získá pravomoc status pracovníků ověřovat. Zákon zavádí povinnost lidského přezkumu u rozhodnutí řízených algoritmy a je provázán s novelou zákoníku práce. Jde o zásadní posílení ochrany kurýrů, řidičů a dalších pracovníků v rychle rostoucím sektoru digitální ekonomiky, které platformy přinutí přehodnotit smluvní modely.

Novela stavebního zákona od roku 2027 mění model povolování

Od roku 2027 nabude účinnosti zásadní novela stavebního zákona, která mění model povolovacích procesů. Nová pravidla mají zjednodušit a urychlit vydávání rozhodnutí, přechodné období však přinese řadu praktických nejasností. Developeři nyní řeší, zda podat projekty ještě podle staré

úpravy, nebo vyčkat na novou. Advokátní kanceláře už nabízejí právní podporu, která má snížit legislativní rizika a nastavit procesy pro digitalizaci stavebního řízení. Změna zasáhne praxi stavebních úřadů, investorů i správních soudů a první spory o výklad přechodných ustanovení lze čekat brzy.

Ministerstvo dopravy představilo největší novelu silničního zákona za poslední roky

Ministerstvo dopravy představilo návrh rozsáhlé novely silničního zákona, kterou označuje za největší změnu pravidel za poslední roky. Změny zahrnují prodloužení platnosti řidičských průkazů, povinné psychotesty pro vybrané skupiny řidičů, rozšíření vymáhání pokut uložených v zahraničí a možnost využít policejní odposlechy i ve správním řízení. Cílem je zvýšit efektivitu vymáhání sankcí napříč státy Evropské unie a posílit kontrolu při odebírání řidičských oprávnění. Novela může zásadně ovlivnit praxi advokátů, správních orgánů i soudů v přestupkové agendě.

Sněmovna omezila veřejný přístup do evidence skutečných majitelů

Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o evidenci skutečných majitelů, která zásadně omezuje veřejný přístup k údajům o vlastnících firem. Cílem úpravy je podle předkladatelů posílit ochranu osobních údajů a bezpečí zapsaných osob. Změna ovšem vyvolává diskusi o transparentnosti vlastnických struktur a o tom, kdo bude mít k údajům nadále přístup. Praxe teprve ukáže, jak se omezení projeví při prověřování obchodních partnerů, v novinářské práci a při kontrole původu majetku ve veřejných zakázkách.

Ústavní soud potvrdil hlukové limity a varoval před jejich rozvolňováním

Ústavní soud zamítl návrh na zrušení nařízení vlády, které stanoví hygienické limity pro hluk, a potvrdil tak platnost stávající regulace. Soud uznal zájem státu na ochraně zdraví i na rozvoji infrastruktury, zároveň ale varoval před dalším rozvolňováním limitů, které by mohlo ohrozit ústavní právo na příznivé životní prostředí. Rozhodnutí má význam pro právní jistotu občanů i developerů, protože vymezuje hranici mezi ochranou veřejného zdraví a stavebními zájmy při velkých dopravních a stavebních projektech.

Ústavní soud vymezil hranici mezi zpronevěrou a porušením smlouvy

Ústavní soud v nálezu rozhodl, že nevyplacení peněz pořadatelem rybářských závodů není automaticky zpronevěrou, pokud nebylo prokázáno skutečné svěření cizí věci. Jasně odlišil občanskoprávní nesplnění smlouvy od trestněprávní zpronevěry podle § 206 trestního zákoníku a zdůraznil důsledné uplatnění zásady in dubio pro reo. Nález bude mít zásadní význam pro posuzování řady obdobných kauz na pomezí občanského a trestního práva, kde orgány činné v trestním řízení dosud nezřídka kriminalizovaly běžné obchodní spory o peníze.

Nejvyšší soud: podvedený věřitel nemůže doplatit na promlčení

Nejvyšší soud rozhodl, že pokud dlužník uvede věřitele v omyl a ten kvůli tomu své právo včas neuplatní, nelze věřitele postihovat důsledky promlčení. Soud tak rozšířil ochranu věřitelů a upřesnil výklad běhu lhůt v případech podvodného jednání dlužníka s odkazem na § 650 a § 6 občanského zákoníku. Rozhodnutí posiluje zásadu, že nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého jednání, a bude mít praktický dopad na vymáhání pohledávek, insolvenční řízení i na běžnou obchodní praxi.

Ústavní soud: pronajímatel musí nájemci připočíst úroky z kauce

Ústavní soud potvrdil, že pronajímatel nemůže odmítnout povinnost připočíst k nájemní kauci zákonné úroky. Právo nájemce na úrok z jistoty je chráněno zákonem a nelze je smluvně vyloučit ani omezit. Usnesení sjednocuje dosud nejednotnou praxi, kdy část pronajímatelů tuto povinnost v nájemních smlouvách ignorovala nebo výslovně vylučovala. Rozhodnutí má praktický dopad na statisíce nájemních vztahů v České republice, posiluje postavení nájemců jako slabší smluvní strany a pronajímatelům dává jasný signál, jak mají smlouvy nastavit.

Soudy přezkoumávají senátní a komunální volby, rozhodují o vyškrtnutých voličích

Po komunálních a senátních volbách rozhodují krajské soudy a Nejvyšší správní soud o stížnostech na jejich průběh. Řeší například vyškrtnutí voličů ze seznamu v Moldavě na Teplicku, kde soud nařídil doplnit dva voliče a ostatní návrhy odmítl, nebo žádosti o přepočet hlasů v těsných senátních obvodech. Nejvyšší správní soud přitom stanovuje jasná kritéria pro nařízení přepočtu. Obce zároveň upozorňují, že proti takzvané volební turistice nemají účinné nástroje a problém řeší až soudy zpětně.

Krajský soud zrušil rozsudek v restituční kauze Walderode

Krajský soud v Hradci Králové vrátil k novému projednání více než třicet let trvající restituční spor o pozemky, zámek Hrubý Rohozec a další majetek rodu Walderode. Důvodem je nutnost zpřesnit a aktualizovat seznam parcel podle požadavků katastrálního úřadu. Soud navázal na dřívější zásadní rozhodnutí Ústavního soudu v této věci. Kauza ukazuje složitost restitučních sporů spojených s Benešovými dekrety a problémy úřední evidence majetku po desítkách let, výsledek může ovlivnit i další obdobné případy.

Katalogové podvody se do novely trestního zákoníku zatím nedostanou

Ministerstvo spravedlnosti a Úřad pro ochranu osobních údajů podporují zavedení nového trestného činu katalogového podvodu, který by postihoval firmy vymáhající po živnostnících platby za zbytečné registrace a neexistující pohledávky. Připravovaná novela trestního zákoníku však tuto změnu zatím neobsahuje, a to navzdory podpoře ministerstev spravedlnosti i průmyslu a obchodu. Drobní podnikatelé tak zůstávají bez účinné trestněprávní ochrany před praktikami, které v Česku přetrvávají řadu let a stojí je nemalé peníze. Obrana je zatím možná jen civilní cestou.

Kauza Viktorky: ministerstvo navrhuje reformu ochrany dětí

Komise pro přezkum nepřirozených úmrtí dětí a Ministerstvo práce a sociálních věcí označily za příčinu smrti tříleté Viktorky špatnou koordinaci orgánů sociálně-právní ochrany dětí a rozhodnutí soudu. Ministerstvo navrhuje legislativní reformu včetně novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí, zavedení informačního systému SPOD a posílení role OSPOD. Pokračují kontroly a kárná řízení s odpovědnými pracovníky. Případ se stal impulsem pro systémové změny v ochraně ohrožených dětí, o které odborná veřejnost usiluje dlouhodobě a dosud marně.

Historicky první proces podle paragrafu o neoprávněné činnosti pro cizí moc

Městský soud v Praze projednává historicky první obžalobu z trestného činu neoprávněné činnosti pro cizí moc. Čínský občan podle obžaloby využíval novinářské krytí k údajné zpravodajské činnosti na území České republiky, vinu odmítá a poukazuje na absenci konkrétního ohrožení státních zájmů. Soud řeší také vyloučení veřejnosti z části líčení kvůli utajovaným informacím. Případ je významný pro vztahy s Čínou, pro praxi bezpečnostních složek a ukáže, jak soudy budou vykládat novou skutkovou podstatu zavedenou do trestního zákoníku.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Pracovněprávní dokumenty a elektronický podpis – když certifikát vyprší dříve než archivační lhůta
- 10 otázek pro … Janu Andresovou
- Souhrn významných událostí ze světa práva
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Nové nařízení EU o obalech a obalových odpadech: kdo všechno může být výrobcem?
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Okamžité zrušení pracovního poměru vs. výpověď podle ust. § 52 písm. g) zákoníku práce
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Soudní dvůr EU upřesnil dosah pravidla proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech (rozsudek NEO GROUP)
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Transparentní odměňování: co se změnilo mezi návrhem MPSV a vládním návrhem a proč s přípravou nečekat na vyhlášení zákona